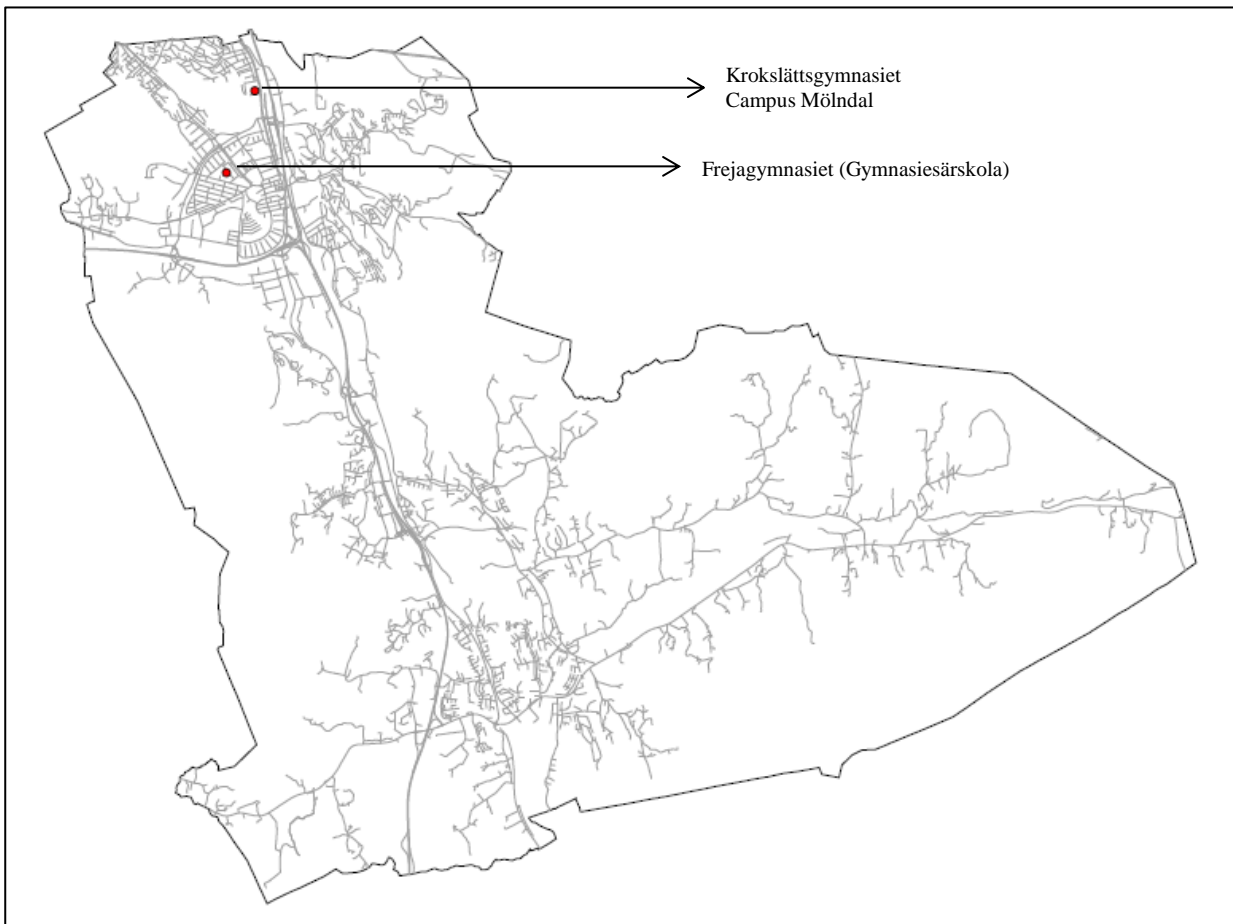

BILAGA 3: Lokalrevision – utbildningsförvaltningens verksamheter

I bilagan redovisas en lokalrevision avseende verksamheter och lokaler för kommunens gymnasieskolor och vuxenutbildning i egen regi. Gymnasieskolan omfattar elever i åldrarna 16 till 19-åringar och vuxenutbildningen (Campus Mölndal) omfattar oftast vuxna över 20 år.

Lokalrevisionen som är en del i utvecklingen av kommunens lokalresursplanering, genomfördes under 2017. Kostnaderna baseras på 2016, vilket var det senaste året med ett färdigt bokslut. Redovisade prognoser bygger på befolkningsprognos 2017.

Figur 1. Kommunala gymnasieskolor och vuxenutbildning i Mölndals Stad under 2017

1. Verksamheter och lokaler 2017

Utbildningsnämnden i Mölndal har en gymnasieskola och en gymnasiesärskola i egen regi, Frejagymnasiet (Gymnasiesärskolan) och Krokslättsgymnasiet. Gymnasiesärskolan har 40 elever.

På Krokslättsgymnasiet finns ungefär 430 elever fördelade på ett gymnasieprogram och flera introduktionsprogram där språkintröduktion är störst. Det finns runt 1 300 vuxenstuderande på Campus Mölndal i Krokslätt, och deras studier varierar i omfattning. Sedan i mars 2017 har Campus Mölndal även en filial i Kulturhuset Möllan, med ca 80 elever.

Utöver de två skolenheterna bedriver utbildningsförvaltningen studie- och yrkesvägledningsverksamhet för stadens samtliga vägledare oavsett skolform, i lokaler vid Krokslättis fabriker.

Förvaltningsstabens och nämndens arbete utförs i Mölndals stadshus.

Lokalkategori	Antal elever samtidigt	Area (kvm)
Frejagymnasiet (gymnasiesärskolan)	40 (2016)	1630
Krokslättsgymnasiet	418 (2016)	5385
Campus Mölndal, inkl. VCM (Krokslätt)	995	3238
(Campus Mölndal, Möllan)	80	415
Totalt		10 668

Tabell 1. Antal studerande under hösten 2017.

Externt inhyrda lokaler är ca 9038 kvm på Krokslättsgymnasiet och Campus Mölndal. För gymnasiesärskolan hyrs 1630 kvm från lokalförsörjningen.

1.1 Gymnasie- och gymnasiesärskolans lokalanvändning

Gymnasiesärskolan består av flera huskroppar i området kring Fässbergsskolan. Området är under ombyggnad och gymnasiesärskolan hyr hus P (Pavilion), V (Växthuset) och halva K-huset. Lokalerna är inte fullt ändamålsenliga men insatser planeras för att skapa ändamålsenliga och attraktiva lokaler. Gymnasiesärskolans lokaler är även olämpliga genom att de inte ligger i anslutning till gängse gymnasieskola vilket kraftigt försvårar integration mellan gymnasiesärskola och gymnasieskola som ska eftersträvas enligt statliga mål. Detta gäller främst de nationella programmen. För elever på de individuella programmen är lokalernas avskildhet mer gynnsam.

Den genomsnittliga lokalanvändningen på Krokslättsgymnasiet exklusive studerande på vuxenutbildningen uppgick till 9,14 kvm per elev. Enligt nyckeltal för branschen bör lokalanvändningen ligga på mellan 10-12 kvm per elev. Jämfört med hösten 2015 har den genomsnittliga lokalytan per elev minskat vilket framförallt beror på att antalet elever på Språkintröduktion har ökat. Lokalernas planlösning påverkar lokalanvändningen eftersom fler utrymmen idag inte kan användas optimalt. Behovet av ändamålsenliga lokaler är stort. I nuläget krävs en anpassning av lokalerna för att göra lokalanvändningen mer effektiv. Gymnasieskolans nationella program bedrivs i samma lokaler som språkintröduktion, Plug In, vuxenutbildning och yrkeshögskolan. För att stärka skolans identitet och öka attraktiviteten behöver gymnasieskolans lokaler koncentreras. Gymnasiet hyr in sig i idrottshall i Pedagogens park. Själva idrottshallen fungerar bra men elever måste åka buss för att ta sig dit vilket inte är optimalt. På längre sikt finns stort behov av en centralt placerad idrottshall.

1.2 Vuxenutbildningens lokalanvändning

Antalet vuxenstudier har ökat vilket innebär att Campus Mölndal hyr fler lokaler jämfört med 2016. Det är framför allt antalet SFI-elever som har ökat. Den genomsnittliga lokalytan på Campus Mölndal uppgår till cirka 4 kvm per elev. Lokalanvändningen på Campus Mölndal är svårbedömd eftersom studierna varierar i omfattning. Eleverna läser i varierande takt, en del studier är arbetsplatsförlagda under vissa perioder och vissa elever läser kvällstid.

Vuxenutbildningen karaktäriseras av snabba förändringar och flexibla studier vilket innebär att utbildningsutbudet snabbt kan förändras och att många studerande rör sig i lokalerna. Under 2017 har 1300 elever under någon period deltagit i den kommunala vuxenutbildningen (gymnasial, grundläggande och SFI). Härtill tillkommer cirka 40 elever på yrkeshögskolan och 20 elever på särvtv. Hur många vuxenstudier som är på vuxenutbildningen samtidigt är svårt att uppskatta, men bedömningen är runt 995 elever. Det växande behovet av vuxenutbildning gör att det ställs högre krav på en flexibel lokalanvändning. Det ställs också krav på en ökad flexibilitet i utbildningsformen vilket innebär andra typer av lokalbehov. I nuläget är lokalerna inte ändamålsenliga för samtliga utbildningsformer. Vuxenutbildningen, Campus Mölndal, bedrivs i samma lokaler som gymnasieskolan, Plug In och SPRINT. Önskvärt är att centrera och samordna alla utbildningar och utbildningsformer inom vuxenutbildningen geografiskt.

1.3 Lokalkostnader 2016

Lokalkostnaderna ökar avseende externa hyror under 2016 på grund av utökningen vid Krokslättts Fabriker. I lokalförsörjningens lokalkostnader ingår kostnader för tillsyn och skötsel, reparationer, planerat underhåll, el, värme, vatten, avlopp, fastighetsadministration, försäkringar, räntor och avskrivningar. Totalt 13,2 mnkr 2016 varav intern hyra Frejagymnasiet är 1,8 mnkr.

2. Verksamhetens utveckling och framtida lokalbehov

Flera omvärldsförändringar medför att det finns framtida behov av expansion av lokalyta. För vuxenutbildningen gäller det regeringens aviserade satsningar på yrkesvtv och rätten till vtv, det stora antalet nyanlända samt ökade behov inom yrkeshögskolan. Dessutom utvecklas gymnasieverksamheten i egen regi.

2.1 Planerade förändringar i verksamheten 2017

Under hösten 2016 har utbildningsnämnden beslutat att utöka Krokslättsgymnasiets programutbud med ett nytt program, samhällsvetenskapsprogrammet. Verksamheten kommer att bedrivs på Krokslättsgymnasiet och starten av samhällsvetenskapsprogrammet leder förhoppningsvis till 30 nya elever men eftersom man tar in ytterligare en klass tills programmet är uppbyggt (3 år) så blir det på tre års sikt cirka 90 elever fler. Gymnasiesärskolan har ansökt om att utöka programutbudet med 8 platser på ett nytt nationellt program, estetiska verksamheter.

Utbildningsnämnden har för 2017 ansökt om ett utökat investeringsanslag för att bland annat upprusta befintliga lokaler. Avvecklingen av Fässbergsgymnasiet och renoveringen av nya Fässbergsskolan har i hög grad påverkat gymnasiesärskolans lokaler och utemiljö som i nuläget är i stort behov av en upprustning för att kunna skapa en attraktiv skola med ändamålsenliga lokaler. Lokalerna som förvaltas av lokalförsörjningen är i behov av en uppfräschning både utvändigt och invändigt.

Utbildningsnämnden har för 2018 ansökt om att starta 8 yrkeshögskoleutbildningar. I nuläget bedrivs en utbildning vid Krokslätts Fabriker. Beslut från Myndigheten för yrkeshögskolan om tillstånd att bedriva utbildning publiceras i slutet av januari 2018 och möjliggör studiestart hösten 2018. Det är därför viktigt för verksamheten att kunna lösa lokalbehov som uppkommer snabbt.

För att möta det växande elevantalet inom Campus Mölndal, har verksamheten under ht 2016 fått hyra in sig i tillfälliga lokaler, både på Krokslätt och i Kulturhuset Möllan. När Stadsbiblioteket har flyttat ut hela sin verksamhet ur Kulturhuset Möllan, kommer Campus Mölndal att ta över en del av denna lokalyta. Denna lokalyta är dock inte tillräckligt stor för att hela verksamheten ska kunna flytta, utan det blir delar av ett rektorsområde. Detta är ingen optimal lösning, varken för elever eller lärare. Önskvärt är att centrera och samordna alla utbildningar och utbildningsformer inom vuxenutbildningen geografiskt.

Sedan 2017 är vuxenutbildningen, uppdragsutbildningarna och yrkesutbildningarna samlade under varumärket Campus Mölndal. Campus Mölndal marknadsförs som en av Sveriges ledande utbildningsaktörer inom yrkesintegrerad vuxenutbildning. Våren 2017 fanns fler än 1500 studerande från hela Västsverige på våra utbildningar och kurser. Verksamheterna blir mer och mer konkurrensutsatta men vi har en fördel i en etablerad verksamhet med lång erfarenhet. Vi har dock flera utvecklingsområden. Vi saknar distansutbildning och kan bli bättre på att använda digitala verktyg. Våra ledord är *"en ledande utbildningsaktör med ett attraktivt utbud av hög kvalitet"*. Vi vill utveckla Campus Mölndal till en konkurrenskraftig utbildningsaktör. En av framgångsfaktorerna för moderna utbildningar är attraktiva lokaler. Önskvärt är exempelvis att samla utbildningarna i en och samma byggnad i centralt område. I nuläget är verksamheterna utspridda vilket tvingar personal och elever att förflytta sig mellan olika byggnader. Vi ser även att Campus Mölndal innefattar flera yrkeshögskoleutbildningar inom fem-sex år. AstraZeneca satsar på att utveckla forskning och utbildning i regionen. Vi tror att ett modernt Campus Mölndal är ett bra komplement till stadens profil som ett utvecklingsintensivt område. Inom vuxenutbildningen sker en konsolidering i samband med att de kommunala aktörerna blir mer konkurrensutsatta. Ett Campus Mölndal i attraktiva lokaler stärker den studerandes upplevelse av utbildningen och ökar verksamhetens konkurrenskraft. Genom att samla utbildningarna till en ny byggnad kan Utbildningsförvaltningen lämna ca 8000 kvm. Här finns därmed även ett ekonomiskt incitament.

2.2 Verksamhetens utveckling och framtida lokalbehov

Samordna och utveckla arbetsnära utbildningar

Vuxenutbildningen i Mölndals stads egen regi ökar. Bland annat har vuxenutbildningen ökat utbudet med fyra nya yrkesvuxutbildningar år 2016 och två nya yrkesutbildningar 2017. Utbildningarna hade rekordmånga sökande under 2017 och flera av utbildningarna erbjuds med språkstöd.

Det framtida lokalbehovet påverkas av flera förändringar:

- Antalet flyktingar i sfi-utbildningen väntas öka påtagligt i slutet av 2017 och under 2018. Ett möjligt scenario är att antalet elever i sfi-utbildningen kan öka med 40-50 procent.
- Regeringens aviserade satsningar på yrkesvux och lärlingsvux kan medföra upp mot en dubblering av antalet platser inom GR-regionen. Vuxenutbildningen i Mölndal kan som utbildningsanordnare komma att få ytterligare uppdrag inom yrkesvux till följd av denna satsning och fler utbildningar i egen regi kan komma att startas.
- Utbildningsnämnden ser under kommande år ett ökat behov inom yrkeshögskolan och har för 2018 ansökt om att starta 8 utbildningar. Samtidigt ingår även yrkeshögskolan i regeringens satsningar inför 2018.
- Regeringen har under 2017 infört en rättighet att inom vuxenutbildningen att läsa in grundläggande och särskild behörighet till högskola/yrkeshögskola. Fler vuxna kommer därmed att kunna söka till komvux under 2018.

Detta innebär att långsiktig planering måste kombineras med möjlighet att lösa behov som uppkommer snabbt. Förändringarna inom vuxenutbildningen och yrkeshögskolan medför ett ökat behov av lokaler både nu och på sikt. Utbildningsnämnden ser att där finns tydliga synergieffekter inom flera olika utbildningsformer, exempelvis samordnad yrkesvuxutbildning, yrkeshögskola, uppdragsutbildning och yrkesintegrerad SFI. Det kan på sikt bli nödvändigt att samla utbildningarna inom vuxenutbildningen och möjligheten att samordna utbildningarna och dess geografiska placering bör utredas. Detta också till följd av att gymnasiet växer och att lokalerna vid Krokslättis Fabriker inte är tillräckliga. För Campus Mölndal är maxkapacitet nådd.

Utveckla gymnasieverksamheten

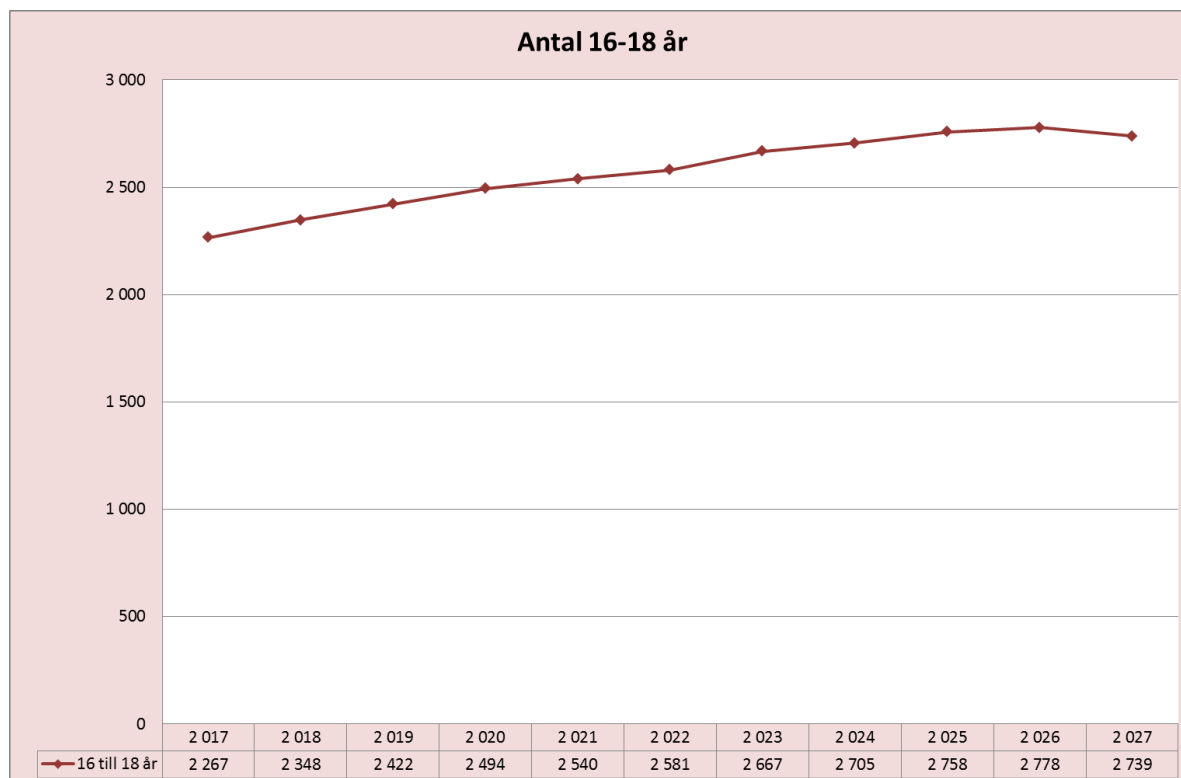
Utbildningsnämnden fick uppdrag av kommunfullmäktige att utreda möjligheterna att utveckla den egna gymnasieverksamheten i syfte att öka utbudet av gymnasieutbildningar inom Mölndals stad. Utredningen visar att en avgörande framgångsfaktor för attraktiva gymnasieskolor-/utbildningar är moderna och ändamålsenliga lokaler.

Att utöka gymnasieverksamheten innebär inte nödvändigtvis en nybyggnation utan lokalbehovet kan lösas genom att hyra befintliga ändamålsenliga lokaler från Mölndals stad eller genom externt inhyrda lokaler. Nyckeltal för en ny gymnasieskola med teoretisk inriktning är ca 10-12 kvm BTA/elev vilket motsvarar ca 8-10 kvm LOA/elev. Utöver detta tillkommer eventuellt behov av tillagningskök. Uppdraget kan i så fall innebära en gymnasieskola med 400-450 elever.

Målsättningen är att starta en ny skolenhet hösten 2019. För etablering av ny gymnasieverksamhet krävs en flexibel lokalkapacitet då det är svårt att avgöra omfattningen av antalet elever vid uppstart. För att attrahera elever är det önskvärt med lokaler i innerstaden. Det är därmed nödvändigt att hitta lokaler för en ny gymnasieverksamhet som är centralt placerade, ändamålsenliga, moderna och attraktiva med möjlighet att dimensionera kapacitet. Vid uppstart hösten 2019 finns behov av lokaler före utgången av 2018.

2.3 Befolkningsutveckling för 16-18 år

Antalet ungdomar bosatta i Mölndal mellan 16 och 18 år förväntas öka med 451 personer mellan åren 2016 och 2026. Antalet väntas öka samtliga prognosår med i genomsnitt 45 personer. Elevtätheten för 16–18-åringar som är bosatta i Mölndal har ökat i flera områden jämfört med 2015 förutom Hällesåker som har minskat. Elevtätheten ökar i Valås & Almås, Hallen, Balltorp, Eklanda och Åby & Broslätt.

Diagram 1. Befolkningsprognos 16 till 18-åringar för åren 2017-2027

När det gäller gymnasieskola är det även relevant att kolla på befolkningsökningen inom Göteborgsregionen. Här ses samma tendens att ungdomar mellan 16 och 18 år förväntas öka från 31 143 år 2016 till 39 795 år 2025. Antalet väntas öka samtliga prognosår med i genomsnitt 931 personer.

2.4 Elevutveckling och maxkapacitet

Prognosen för gymnasiesärskolan är att antalet elever kommer att sjunka, eftersom antalet elever inskrivna i grundsärskolan minskat under flera år. Under 2017 finns en beräknad utökning med 7 elever i gymnasiesärskolan. Därefter minskar antalet och jämfört med 2017 bedöms minskningen uppgå till 1 elev år 2018 samt 1 elev år 2019. Hur många elever som går på gymnasiesärskolan i Mölndal påverkas dock också av elevutvecklingen inom GR och hur många elever som väljer Frejagymnasiet i fortsättningen.

När det gäller Krokslättsgymnasiet så har elevantalet minskat på nationella program men ökar från och med 2017. Däremot har antal elever ökat när det gäller SPRINT (Språkintröduktion) och introduktionsprogram. I samband med tillströmningen av nyanlända elever har Krokslättsgymnasiet under vårterminen 2016 utökat studieplatserna i språkintröduktion (SPRINT) med totalt 160 elever. Prognosen när det gäller antal elever på språkintröduktion är svår att uppskatta på grund av förändringarna i omvärlden och regeringsbeslut. Prognosen gällande introduktionsprogram generellt är att fler elever är i behov av särskilt stöd och ett ökat

antal ungdomar går på IM-program. Dessutom utökar Krokslättsgymnasiet sitt programutbud med ett nationellt program vilket medför en ökning på 30 elever hösten 2018.

Maxkapaciteten har ökat jämfört med 2015. Detta beror på att fler lokaler hyrs vid Krokslätts fabriker. Maxkapaciteten har inte ökat i lika hög takt som antalet elever och redan nu syns ett stort underskott på platser både för gymnasiet och vuxenutbildningen och detta kommer att öka i fortsättningen.

3. Slutsatser och förslag

Den genomsnittliga lokalanvändningen i antal kvadratmeter per elev har under 2016 minskat både inom gymnasiet och inom vuxenutbildningen jämfört med tidigare åren. Enligt befolkningsprognosen kommer antalet 16-18 åringar att öka i Mölndal och inom hela GR. Förändringar i omvärlden gällande nyanlända och satsningar på vuxenutbildningen har skapat ett ökat behov av vuxenutbildning och vuxenutbildningen i egen regi har ökat under 2017.

1. Det finns tydliga synergieffekter kring att samordna flera av vuxenutbildningens olika utbildningsformer. Det föreslås att en utredning genomförs kring möjligheten att samordna utbildningarna inom vuxenutbildningen och dess geografiska placering. Önskvärt är att centrera och samordna alla utbildningar och utbildningsformer inom vuxenutbildningen geografiskt.
2. Det är nödvändigt att hitta lokaler för en ny gymnasieverksamhet som är centralt placerade, ändamålsenliga, moderna och attraktiva med möjlighet att dimensionera kapacitet. Vid uppstart hösten 2019 finns behov av tillgängliga lokaler före utgången av 2018.

Investeringsbehov/driftsbehov till del 1

I budget/plan 2017-2019	År 2017	År 2018	År 2019	Drift
1. Ökat investeringsanslag	2,1	1,0		
2. Övriga inventarier	0,8	0,8	0,8	
3. Etablering ny gymnasieverksamhet			2,3	1,8

Not	Investeringsbehov/driftsbehov 2020-	År	Invest	Drift	Prio
					1
					2
					3
					4
					5

Reinvesteringar 2017-	År	Invest	Drift	
Not	Underhållsbehov 2017-	År	Invest	Drift

Kommentarer till investeringsbehoven/driftsbehoven till del 1

1. Ökat investeringsanslag för utveckling av gymnasieskolan, vuxenutbildningen och yrkeshögskolan

Investeringsbudgeten för utbildningsnämnden 2016-2018 uppgår till 800 tkr årligen. Utbildningsnämnden har ansökt om ett ytterligare investeringsanslag på 2100 tkr för 2017 bl.a. till lokalanpassningar och upprustning av gymnasiesärskolans utemiljö samt 1,0 mnkr för 2018 till uppdatering av pedagogisk utrustning, lokalanpassningar och utökning av verksamhet.

2. Övriga inventarier

Utbildningsnämnden har ett årligt anslag för inventarier och upprustning av verksamhet.

3. Etablera ny gymnasieverksamhet

Utbildningsnämnden har uppdrag från Kommunfullmäktige att utveckla gymnasieverksamheten i Mölndal. I nuläget planerar Utbildningsnämnden enligt förslag att etablera ny verksamhet hösten 2019 i samverkan med det lokala näringslivet. För etablering finns förslag på investering om 2,3 mnkr 2019 samt 1,2 mnkr 2020. Uppstartskostnaderna de första åren utgörs av att skapa ändamålsenliga lokaler, marknadsföring, utrustning och personella resurser. Nyckeltal för en ny gymnasieskola med teoretisk inriktning är ca 10-12 kvm BTA/elev vilket motsvarar ca 8-10 kvm LOA/elev. Utöver detta tillkommer eventuellt behov av tillagningskök.